

סיקור מהכנס הבינלאומי של יצרני החלב – IDF*

מתוך ידיעון המועצה לענף החלב 1992

בין היתר, כיצד לטפל בעודפי השומן המצטברים עדיין בעולם. יצרני החלב והמחלבות בגרמניה מימנו מחקר רחב ורציני המוכיח בצורה מדעית, ששומן החלב אינו הגורם העיקרי הגורם למחלות שונות, כפי שנטען פעמים רבות במחקרים שונים. תוצאות הקמפיין שנמשך מעל שנתיים בנושא זה הוכיחו את עצמן, כך שצריכת השומן, בעיקר חמאה, חזרה וגדלה בעשרות אחוזים בגרמניה.

גם בנושא שתיית חלב הוצגה עבודת פרסום שנעשתה בשבדיה, ותוצאותיה הצביעו על הגדלה ניכרת בשתיית חלב.

כמובן, גם נושא איכות הסביבה זכה לתשומת לב מרכזית בדיונים, וראינו איזה משאבים אדירים משקיעות כל מדינות אירופה וארצות-הברית בתחום זה; בעיקר בכל הקשור לארזות מוצרי חלב, מיחזור חומרים, השמדת פסולת ועוד.

שמענו גם הרצאה מעניינת מחברת שיווק אמריקאית גדולה, כיצד יש להעריך ולבנות את שוק הצרכנים לקראת שנת 2000, לאור שינויים דמוגרפיים המתרחשים בארצותיהם כגון: משפחות קטנות, משפחות חד-הוריות, אכילה מחוץ לבית, ושינויים תזונתיים שנכנסו בשנים האחרונות ברוב המדינות המפותחות בעולם.

כל הנושאים האלה חשובים ורלוונטיים גם עבורנו. יש ללמוד אותם ולהיות בקשר מתמיד עם הגורמים השונים, ולעקוב מקרוב אחר השינויים המתחוללים בעולם.

לאחר השתתפות בהרבה דיונים בכנס נראה לנו, שרמת ענף החלב במדינה ובעיקר בתחום ההשגים המקצועיים גבוהה מאד. אולם נדמה לי, שהרבה מדינות בעולם אינן מודעות לכך מספיק, ויש לעשות מאמצים גדולים לשפר ולדאוג, שמקומה של מדינת ישראל בעולם יזכה להיות במקום שלו היא ראויה.

נדמה לי שבאקלים שישנו היום, זה המועד המתאים לטפל בכך, וזה יאפשר פיתוח קשרים

הכנס התקיים השנה בתחילת חודש ספטמבר במינכן שבגרמניה, בשתתפותם של כ-1,000 חברים ואורחים.

IDF מורכבת מנציגי 34 מדינות בלבד, אשר באים בעיקר לשמוע על החידושים האחרונים בענף החלב, בין היתר מחקרים, פיתוח מוצרי חלב חדשים, כלכלת הענף ומגמות כלכליות לקראת שנת 2000.

יש לציין את מקומה המכובד של מדינת ישראל בכל התחומים הללו ובהשגים המקצועיים שלנו, שבאו לידי ביטוי במסגרת הדו"ח של הוועדות השונות.

מבין הנושאים שעמדו על סדר היום, נושא כלכלת הענף ומגמות הפיתוח לשנת 2000 היה במרכזם של הדיונים של כל הכנס, וכמובן כתוצאה מכך, איזה השלכות תהיינה על המשק הישראלי בעקבות איחוד השוק האירופי במשך תקופה זו.

מספר משימות עומדות בפני מתכנני הענף

- הגדלת יחידות הייצור במשקים המשפחתיים.
- הגדלת תנובת החלב – היום התנובה הממוצעת מגיעה ל-6,500 ליטר לפרה והמטרה להגיע ל-9,500 ליטר בשנת 2000.
- הפחתת מספרן של המעבדות המרכזיות המקבלות מימון ממשלתי, תוך התבססות הולכת וגדלה על מעבדות עצמאיות; העמקת הקשר עם היצרנים במסגרת מערכת ממוחשבת ופיתוח תוכנות חדשות, המאפשרת תגובות מהירות מצד היצרנים ומצד המעבדות לשינויים המתרחשים בענף.

לפני באי הכנס הוצגו עבודות ותוצאות מרשימות בתחומים, אשר בהן יש ליצרני מדינת ישראל עניין רב.

• International Dairy Federation = IDF

כלכליים חדשים עם הרבה מאד מדינות. גם בתחום המחקרים הנעשים בארץ, שהם מן המתקדמים בשטחים מסויימים, יש מקום להיות בקשר הדוק יותר עם החוקרים בעולם, דבר שיעמיד את מדינת ישראל במקום הראוי לה.

כצעד ראשון להגשמת המגמות הנ"ל וכביטוי להערכת מקומנו בקרב המדינות החברות ב־IDF, הוחלט לקיים סמינר מקצועי עולמי בישראל באביב 1995 שנושאו המרכזי יהיה "תאים סומאטיים", ובו ישתתפו גדולי החוקרים בעולם בתחום זה.

השוואה בין שיטות לייצור חלב בקרב מדינות השוק האירופי המשותף

במוסף לעיתון מגדלי בע"ח באיטליה L'Allevatore מיום 13.9.92 מובא ניתוח השוואתי בין השיטות לייצור חלב הנהוגות במדינות השונות המאורגנות במסגרת השוק האירופי המשותף (להבא "השוק"). הניתוח מנסה לבדוק מדדים טכניים וכלכליים, כאחד – תוך התיחסות למחיר החלב, שיעור האספקה העצמית של המדינה, התנובה הממוצעת לפרה, עונתיות הייצור ואיכות החלב המיוצר. מחברי המאמר מנסים להעריך את היכולת התחרותית של כל מדינה במסגרת "השוק", תוך ציון איפיונים סגוליים של המשקים הלאומיים השונים.

זה רק זמנית ובאזורים מוגדרים בלבד. מצד שני, התערבות "השוק" כבר אינה מבטיחה את האפשרות של אספקה בלתי מוגבלת של מוצרים עודפים, מחד – ומחיר מובטח, מאידך. אי־לזאת, בשש/שבע השנים האחרונות היינו עדים לשינויים פתאומיים שהתבטאו במשברי שוק, לסירוגין עם התיצבות והתאוששות מהירות. בתנאי האיזון "הפיקטיבי" של שוק חלב התלוי באופן בולט ומותנה בהקלות מטעם מנגנוני "השוק האירופי" לצורך קידום המכירה של חמאה ואבקת־חלב – אותן החלטות שהתקבלו בקרב קובעי המדיניות של "השוק" למעשה הביאו לידי אי־יציבות. במסגרת האילוצים המובאים לעיל, נודעת חשיבות מכרעת לכוש התחרות של ענף החלב – ייצור, עיבוד ושיווק – של המדינות השונות החברות ב"שוק". ברור ומובן מאלי, שרק מערכת זואוטכנית משוכללת ומתוחכמת תהיה מסוגלת לעקוב אחר עלית הייצור וכך לנצל את

שוק החלב ומוצריו של הקהילה האירופית התאפיין בתקופה שבין ראשית שנות ה־70 ועד מחצית שנות ה־80 על ידי יציבות יחסית. במקורה, יציבות זאת נבעה מן ההשפעה המשולבת של עודפי ייצור הנוטים לדכא את מחיר החלב, ושל מעורבות "השוק" אשר הבטיחה בכל מקרה מחיר מעל סף מינימום מסוים. באופן זה, בארצות הייצור העיקריות, הן המחיר לרפתן היצרן והן מחירי השוק למוצרי החלב הנפוצים היו קשורים ישירות ל"מחיר ההתערבות של השוק" לגבי חמאה ואבקת־חלב רזה.

המציאות החדשה – שנוצרה עם הפעלת המכסות ועם ההגבלות לגבי השיטה של רכישת חלב ומוצריו והוצאתם ממעגל השוק על ידי הממשלות – הביאה לידי מידה לא קטנה של חוסר יציבות. למעשה, המכסות עלולות להגביל את יצירת העודפים ויחד עם זאת לגרום למצבים של מחסור מוצרים בשוק, אפילו יהיה